

HÉT EMELET

Egynapi vonatozás után, egy márciusi reggelen Giuseppe Corte megérkezett abba a városba, ahol a híres szanatórium volt. Volt egy kis láza, de azért gyalog indult az állomásról a kórházba, s maga vitte a táskáját.

Bár kezdődő baja egészen enyhe volt, Giuseppe Corténak azt tanácsolták, hogy folyamodjon ehhez a jó nevű intézethez, amelyben csak ezt a betegséget kezelik. Ez biztosítja az orvosok kivételes hozzáértését s a legösszetettebb, leghatékonyabb módszereket, eljárásokat.

Mikor messziről megpillantotta – nyomban ráismert, mert látta már a fényképét egy prospektusban –, Giuseppe Corte el volt ragadtatva. A fehér épületet szabályos beszögellések tagolták, ezért egy kicsit szállodához hasonlított. Körös-körül magas fák övezték.

Miután nagyjából megvizsgálták, a hetedik – az utolsó – emeleten helyezték el egy vidám szobában, hogy ott várja be az alaposabb vizsgálatot. A bútorok világosak voltak és mutatósak, nemkülönben a tapéta, a karosszékek fából, a párnák huzata tarka. A kilátás a város egyik legszebb negyedére nyílt. Csöndes, vendégszerető és megnyugtató volt minden.

Giuseppe Corte mindjárt lefeküdt, meggyújtotta az ágy fejénél elhelyezett lámpát, s belemerült egy könyvbe, amit magával hozott. Kisvártatva belépett egy ápolónő, s megkérdezte, nem kíván-e valamit.

Giuseppe Corte nem kívánt semmit, de örömmel szóba elegyedett a fiatal lánnyal, s a szanatórium felől érdeklődött. Így szerzett tudomást a kórház egy különös sajátosságáról. A betegeket emeletenként osztották el, állapotuk szerint. A hetedik, azaz a legfelső, az alig-alig betegeké. A hatodikon a nem súlyos, de nem is elhanyagolható esetek vannak. Az ötödiken a már komolyabbakat kezelik, és így tovább, emeletről emeletre. A másodikon vannak a nagyon súlyos betegek. Az elsőn a reménytelenek.

Ez a különleges rendszer módfelett megkönnyítette a kiszolgálást, azonkívül megakadályozta, hogy az épp csak betegeket felizgassa valamelyik haldokló sorstársa, s egyenmű atmoszférát biztosított minden emeleten. Másrészt a kezelést így tökélyre lehetett vinni.

Ebből következőleg a betegeket hét lépcsőzetes kasztba sorolták. Minden emelet egy külön kis világ volt sajátos szabályaival, jellemző hagyományával. S ámbár az igazgató megszabta az intézet alapvető irányzatát, minthogy minden részleg más-más orvosra volt bízva, apró, de határozott különbségek támadtak a kezelés módszereiben.

Mikor az ápolónő kiment, Giuseppe Corte, úgy érezve, hogy a láza elmúlt, az ablakhoz ment és kitekintett, nem azért, hogy szemügyre vegye a sosem látott várost, hanem abban a reményben, hogy az ablakokon át megpillanthatja az alsóbb emeletek betegeit. Az épület szerkezete, a nagy beszögellések lehetővé tették az efféle vizsgálódást. Giuseppe Corte főként az első emeleti ablakokra összpontosította figyelmét: távolinak tetszettek, s csak ferdén lehetett rájuk látni. De semmi érdekeset nem sikerült felfedeznie. Legtöbbjüket hézagmentesen elzárta a sötét redőny.

Corte észrevette, hogy a szomszédos ablakban egy férfi áll. Hosszan, növekvő rokonszenvvel nézték egymást, de nem tudták, hogyan törjék meg a csendet. Végre Giuseppe Corte összeszedte a bátorságát, és megszólalt:

– Szintén nemrég van itt?

– Ó, nem – mondta a másik –, már két hónapja itt vagyok... – Elhallgatott egy pillanatra, majd, nem tudva, hogyan folytassa a párbeszédet, hozzátette: – A fivéremet néztem odalenn.

– A fivérét?

– Igen – magyarázta az ismeretlen. – Együtt érkeztünk, igazán különös eset, de az ő állapota rosszabbodott, képzelje, már a negyediken van.

– A negyedik kicsodán?

– A negyedik emeleten – magyarázta az illető, s olyan részvétellel és iszonyattal mondta ki ezt a két szót, hogy Giuseppe Corte szinte megrémült.

– De hát olyan súlyosak vannak a negyedik emeleten? – kérdezte óvatosan.

– Hát, istenem – felelte a másik, lassan ingatva fejét –, még nem éppen kétségbeejtő az állapotuk, de mindenesetre nem valami örvendetes.

– De hát akkor – kérdezősködött tovább, tréfás fesztelenséggel Corte, mint aki tragikus dolgokról beszél, de nincs hozzájuk köze –, ha a negyediken már olyan súlyos betegek vannak, kiket raknak az elsőre akkor?

– Ó, az elsőn már csak haldoklók vannak. Odalent az orvosoknak már nincs semmi tennivalójuk. Csak a pap dolgozik. Na és persze...

– De kevesen vannak az első emeleten – vágott közbe Giuseppe Corte, mintha nagyon sürgős volna neki az igen –, majd minden szoba zárva van odalent.

– Most kevesen, de reggel még jó néhányan voltak – válaszolta az ismeretlen halványan elmosolyodva. – Ahol a redőny le van eresztve, ott nemrég meghalt valaki. Egyébként láthatja, hogy a többi emeleten sehol sincsenek bespalettázva az ablakok. De bocsásson meg – fütte hozzá lassan visszahúzódva –, úgy érzem, kezd hűvösödni. Visszafekszem az ágyba. Minden jót, minden jót...

Az ember eltűnt a párkánytól, s az ablak becsapódott. Aztán bent meggyulladt a lámpa. Giuseppe Corte még mindig ott állt mozdulatlanul az ablakban, s nézte az első emelet lehúzott redőnyeit. Beteges figyelemmel meredt rájuk, igyekezett elképzelni az iszonyú első emelet gyászos titkait, a halni száműzött betegeket, s fellélegzett, hogy olyan messze van tőlük. A városra leszállt már árnyaival az este. A szanatórium ablakai egymás után megvilágosodtak, messziről estélyre készülő palotának tetszettek. Csak odalenn a mélyben, az első emeleten sötétlettek vakon az ablakok tucatjai.

Az általános vizsgálat eredménye felderítette Giuseppe Cortét. Hajlamos lévén a borúlátásra, lélekben már felkészült a szigorú végzésre, s nem lepődött volna meg, ha az orvos egy emelettel lejjebb helyezi. Való igaz, a láz nem akart elmúlni, bár közérzete változatlanul jó volt. Az orvos azonban szíves szavakkal bátorította. Van egy kis kezdődő folyamat, mondta, de egészen enyhe; két-három hét alatt valószínűleg elmúlik az egész.

– Akkor hát a hetedik emeleten maradok? – kérdezte erre szorongva Giuseppe Corte.

– Természetesen! – válaszolta a doktor, és nyájasan vállon veregette. – Miért, hova kellene mennie? Talán a negyedike? – kérdezte nevetve, mintha valami képtelenségről volna szó.

– Jobb így, jobb így – mondta Corte. – Tudja, ha az ember beteg, mindig a legrosszabbra számít...

Giuseppe Corte csakugyan abban a szobában maradt, ahova eredetileg helyezték. Mikor nagy ritkán egy-egy délután megengedték, hogy felkeljen, ismeretséget kötött néhány sorstársával. Aggályosan betartotta a kúra előírásait, minden igyekezetével azon volt, hogy gyorsan meggyógyuljon, állapota mégis változatlanul tetszett.

Tíz nap telhetett el, amikor Giuseppe Cortét felkereste a hetedik emelet főápolója. Egy szívességre szeretné kérni, tisztán baráti alapon: holnap egy hölgy érkezik a kórházba két gyermekével; két szabad szoba van, éppen az övével szomszédosak, de kellene még egy harmadik; volna-e szíves Corte úr egy másik, éppilyen kényelmes szobába átköltözni?

Giuseppe Corte természetesen nem akadékoskodott; ez vagy az a szoba, neki teljesen mindegy; s talán új ápolónőt is kap, csinosabbat a mostaninál.

– Szívből köszönöm – hajolt meg könnyedén a főápoló. – Egy ilyen finom úr részéről igazán magától értetődő ez a lovagias gesztus. Egy óra múlva sort kerítünk az átköltöztetésre. Tudja, egy emelettel lejjebb kerül – tette hozzá halkán, mintha valami tökéletesen elhanyagolható apróságról volna szó. – Sajnos, ezen az emeleten nincs több szabad szoba. Persze, ez csak ideiglenes megoldás – magyarázta gyorsan, látva, hogy Corte hirtelen felül, és tiltakozásra nyitja a száját –, teljességgel ideiglenes megoldás. Mihelyt a szoba megürül, gondolom, két-három napon belül, megint felköltözhet.

– Bevallom – mondta Giuseppe Corte, és mosolygott hozzá, hogy mutassa, nem gyerek már –, bevallom, ez a átköltözés egy cseppet se tetszik nekem.

– De hiszen nincs semmiféle orvosi indoka; jól tudom mire gondol, de igazán csak arról van szó, hogy szívességet tesz vele a hölgynek, aki nem szeretne elszakadni gyermekeitől... Az isten szerelmére – fűzte hozzá nyílt szívűen felkacagva –, eszébe se jusson másra gondolni!

– Lehet – mondta Giuseppe Corte –, de én rossz jelnek érzem.

Így hát Corte lekerült a hatodik emeletre, s noha szentül hitte, hogy az átköltözés nem jelenti baja rosszabbra fordulását, kellemetlenül érintette, hogy félreérthetetlenül el van szigetelve az egészségesek köznapi világától. A hetedik emeleten, az első állomáson, valamiképpen még kapcsolatban volt az emberi társadalommal; azt akár a megszokott világ nyúlványának is lehetett tekinteni. De a hatodikon már bejutott a kórház igazi testébe; itt már az orvosok, az ápolónők, de még a betegek viselkedése is más volt egy kicsit. Nem titkolták, hogy ezen az emeleten ha nem is súlyos, de már igazi betegek vannak. A szomszédaival, a személyzettel, a doktorokkal folytatott első beszélgetésekből kiderült, hogy ezen az osztályon a hetedik emeletet játéknak, tréfadolognak tartják, afféle műkedvelő, inkább csak képzelt betegek gyülekezőhelyének; igazi betegek csak a hatodiktól kezdve vannak.

Giuseppe Corte mindenesetre ráeszmélt, hogy nem egykönnyen térhet vissza oda, ahol állapota szerint lennie kellene; bár kis dologról van szó, egy egész bonyolult szervezetet kell mozgásba hoznia, ha vissza akar kerülni a hetedik emeletre; nyilvánvaló volt, ha ő ki nem nyitja a száját, senkinek se jut eszébe visszaköltöztetni a majdnem-egészségesek emeletére.

Giuseppe Corte eltökélte hát, hogy ragaszkodik a jogaihoz, s nem enged a megszokás csábításának. Betegtársainak nem győzte magyarázni, hogy csak néhány napig marad velük, hogy ő maga akart lejönni, mert egy hölgynek szívességet tett vele, s mihelyt megürül egy szoba, megint felköltözik. Érdeklődés nélkül hallgatták, s nem valami nagy meggyőződéssel bólogattak.

Giuseppe Cortét az új orvos véleménye teljes mértékben megerősítette hitében. Ő is elismerte, hogy igazság szerint a hetedik emeletre kellene beosztani; baja a le-he-tő leg-eny-hébb – tagolva mondta ezeket a szavakat, hogy nyomatékokot adjon nekik –, de alapjában véve úgy vélte, hogy talán a hatodik emeleten eredményesebben kezelhetik.

– Hagyjuk ezeket a meséket – vágott közbe a beteg határozottan –, azt mondta, hogy a hetedik emeleten van a helyem, vissza akarok hát menni.

– Senki se mondja az ellenkezőjét – felelte a doktor –, egyszerű jó tanács ez, semmi több, nem a doktor-ré, hanem egy i-gaz ba-rá-té! Baja, ismétlem, a lehető legenyhébb, túlzás nélkül mondhatnánk, hogy nem is beteg, de véleményem szerint kiterjedésében elüt a hasonló esetektől. Úgy értem: a betegség intenzitása minimális, de tekintélyes területen jelentkezik. A sejtek pusztulási folyamata – Giuseppe Corte most hallotta először ezt a baljós kifejezést –, a sejtek pusztulási folyamata a kezdet kezdetén van, talán még meg sem indult, de a szervezet tetemes részét készül, hangsúlyozom, készül egyidejűleg megtámadni. Csakis ezért vélem úgy, hogy hatékonyabban kezelhetjük itt, a hatodikon, ahol a terápiás módszerek szervezettebbek, erőteljesebbek.

Egy nap közölték vele, hogy a szanatórium igazgatója, miután hosszasan tanácskozott munkatársaival, úgy határozott, hogy megváltoztatják a betegek besorolását. Mindegyikük állapotát, hogy úgy mondjuk, leértékelték egy fél ponttal. A betegeket, állapotuk szerint, minden emeleten eddig is két kategóriába osztották (ezt a beosztást az illetékes orvosok készítették, de kizárólagosan belső használatra), s most az alsóba tartozókat hivatalból egy emelettel lejjebb költöztetik. Példának okáért a hatodik emeletiek fele, azok, akiknek a baja egy árnyalattal előrehaladottabb, lekerülnek az ötödikre; a hetedikről a nem egészen ártalmatlan esetek a hatodikra. Giuseppe Corte örült a hírek, mert egy ilyen nagyarányú áthelyezés keretében nagyon könnyen visszakerülhet a hetedik emeletre.

De mikor ezt a reményét megemlítette az ápolónőnek, keserű meglepetés érte. Megtudta ugyanis, hogy valóban áthelyezik, de nem a hetedikre, hanem az ötödikre. Az ápolónő nem tudta megindokolni, hogy miért, de őt a hatodik emelet „súlyosabb” felébe sorolták, s így az ötödikre kell lemennie.

Mikor fölocsúdott az első meglepetéséből, Giuseppe Corte dühbe gurult; azt kiabálta, hogy becsapták, hogy hallani sem akar újabb leköltözésről, hogy akkor inkább hazamegy, hogy a jogait nem engedi lábbal tiporni, s hogy a kórház igazgatósága nem veheti ilyen arcátlanul semmibe az orvosi diagnózist.

Még egyre ordította, amikor megjelent az orvos, hogy lecsillapítsa. Azt tanácsolta Corténak, hogy nyugodjon meg, mert könnyen felszökhet a láza, kijelentette, hogy, legalábbis részben, félreértés történt. Ismét elismerte, hogy Giuseppe Corténak igazság szerint a hetedik emeleten volna a helye, de hozzátette, hogy ő, személy szerint, egy kicsikét másképpen ítéli meg az esetet. Tulajdonképpen állapotát, természetesen csak bizonyos értelemben, a beteges tünetek kiterjedését tekintve, hatos fokozatúnak is lehet tekinteni. Ő mindazonáltal nem érti, hogy sorolhatták Cortét a hatodik emelet alacsonyabb osztályába. Talán az igazgatósági titkár, aki épp ma reggel érdeklődött telefonon Corte pontos körképe felől, tévesen jegyezhetett fel valamit. Vagy még inkább az történhetett, hogy az igazgatóság egy csöppet „rontott” az ő véleményén, mivel tapasztalt, de nagyon elnéző orvosnak tartják. Végül a doktor azt tanácsolta Corténak, hogy ne izgassa fel magát, tűrje el tiltakozás nélkül az átköltöztetést; végtére is csak a betegség számít, nem az, hogy hova helyezik a beteget.

Ami pedig a kezelést illeti, tette még hozzá az orvos, Giuseppe Corténak nem lesz oka panaszra; az alattuk levő emelet orvosa bizonyosan jártasabb nála; mondhatni, szabály, legalábbis az igazgatóságnak ez a véleménye, hogy minél lejjebb haladunk, annál rátermettebbek a doktorok. A szoba éppolyan kényelmes és elegáns. A kilátás nem kevésbé szép; csak a harmadik emelettől lefelé állja útját a faszor.

Estante lázban égve, Giuseppe Corte egyre növekvő fáradtsággal hallgatta, hallgatta az aprólékos magyarázkodást. Végül ráeszmélt, hogy se elég ereje, se kedve már az igazságtalan áthelyezéssel szembeszegülni. Nem ellenkezett tovább, engedte, hogy levigyék az ötödik emeletre.

Amikor már ott volt, egyetlen nyomorúságos vigasza maradt Giuseppe Corténak, az, hogy az orvosok, ápolók és betegek egybehangzó véleménye szerint az övé volt a legkevésbé súlyos eset az egész osztályon. Egyszóval ezen az emeleten mindenkinél sokkalta szerencsésebbnek érezhette magát. Másrészt azonban gyötörte az a gondolat, hogy most már kettős korlát választja el az egészséges emberek világától.

Egyre jobban kitavaszkodott, langyosabb lett a levegő, de Giuseppe Corte nem szeretett már kinézegetni az ablakon, mint eleinte. Ámbár igazán ostobaság volt, valami különös borzongás futott rajta végig, valahányszor megpillantotta az első emelet ablakait, nagy részük most is zárva – s mennyivel közelebb voltak már!

Állapota változatlanak tűnt. Három napja volt az ötödik emeleten, amikor jobb lábán valami ekcéma támadt és nem múlt el a következő napokon. A betegségétől teljesen független bántalom – mondta az orvos. – Valami zavar, nincs az az egészséges ember, akivel ilyesmi meg ne esne. Egy hathatós digammasugárkezelésre volna szükség, az néhány nap alatt elmulasztaná.

– És azt itt nem lehet? – kérdezte Giuseppe Corte.

– Hogyne lehetne – válaszolta tetszelegve az orvos –, kórházunk minden szükségessel fel van szerelve. Csak van egy kis kellemetlenség...

– Micsoda? – kérdezte Corte, s valami halvány gyanú támadt benne.

– Hogy kellemetlenség, az persze túlzás – igazította ki magát a doktor –, arra mondtam, hogy besugárzó berendezés csak a negyedik emeleten van, s nem javallanám; hogy naponta háromszor megtegye az oda-vissza utat.

– Szóval nem lehet?

– Szóval helyesebbnek látnám, ha arra az időre, míg a kiütés elmúlik, lefáradna a negyedikre.

– Elég! – ordította Giuseppe Corte elkeseredetten. – Torkig vagyok a leköltözéssel! Ha beledöglöm, akkor se megyek a negyedikre!

– Ahogy jónak látja – mondta az orvos engedékenyen, hogy ne ingerelje –, de figyelmeztetem, mint a kezelőorvosa megtiltom, hogy napjában háromszor lemenjen.

A baj az volt, hogy az ekcéma, ahelyett hogy javult volna, lassan terjedni kezdett. Giuseppe Corte nem találta a helyét, egyre csak forgolódott ágyában. Három napig állta, dühödten, akkor megadta magát. Maga kérte az orvost, hogy vitesse le a negyedik emeletre, s kezdjék meg a sugárkezelést.

Lenn Corte titkolt örömmel vette észre, hogy kivételt jelent. Az osztály többi betege határozottan nagyon rossz bőrben volt, egy percre se hagyhatta el az ágyát egyikük sem. Ő viszont megengedhette magának azt a fényűzést, hogy saját lábán menjen szobájából a besugárzóterembe, az ápolónők bókjai s ámulata közben.

Új orvosának állhatatosan magyarázta különleges helyzetét. A negyedik emeleten van ugyan, de igazság szerint a hetedikre kellene lennie. Mihelyt a kiütése elmúlik, vissza akar térni az őt megillető helyre. Ne jöjjenek semmiféle újabb ürüggyel. Neki, akinek joga lett volna a hetedikre maradni.

– A hetedikre, a hetedikre! – kiáltotta mosolyogva az orvos, aki éppen befejezte a vizsgálatot. – Maguk, betegek, mindig túloznak! Én vagyok az első, aki azt mondom, hogy elégedett lehet az állapotával; ahogy a kórlapjáról látom, nem következett be nagyfokú romlás. De hát ez meg a hetedik emelet... bocsássa meg a nyers szókimondást... ég és föld! A kevésbé aggasztó esetek közé tartozik, megengedem, de azért mégiscsak beteg.

– Akkor hát – kérdezte Giuseppe Corte lángoló arccal –, akkor hát ön melyik emeletre rakna?

– Hát, istenem, azt nem olyan könnyű megmondani, hiszen még éppen hogy csak megvizsgáltam, legalább egy héten át kell figyelnem, hogy nyilatkozhatok.

– No jó – makacskodott Corte –, de azért nagyjából tudhatja.

Az orvos, hogy megnyugtassa, úgy tett, mintha egy pillanatig eltöprengene, s rá-rábólintva önnön szavaira, lassan ezt mondta:

– Hát, istenem, ha már annyira akarja: tulajdonképpen akár a hatodikra is tehetnénk... Igen, igen – fűzte hozzá, mintha önmagát akarná meggyőzni –, a hatodik megfelelne.

A doktor azt hitte, ezzel felderíti a beteget. De Giuseppe Corte arcát csüggedés öntötte el; rádöbrent, hogy a felső emelet orvosai félrevezették; lám ez az új doktor, aki nyilván sokkal tehetségesebb és tisztességesebb, lelke mélyén nyilvánvalóan nem a hetedikre, hanem az ötödikre utalja, s talán ott is a súlyosabbak csoportjába. A váratlan csalódás letörte Cortét. Aznap este érezhetően felment a láza.

A negyedik emeleten való tartózkodás a legnyugalmasabb időszak volt Giuseppe Corte életében kórházba kerülése óta. Az orvos nagyon rokonszenves volt, buzgó és szívélyes; gyakran egy teljes óráig is ott időzött, mindenféléről elcsevegett vele. Giuseppe Corte nagyon szívesen beszélgetett, főleg olyasmiről, ami ügyvédi foglalkozásával, nagyvilági életével függött össze. Igyekezett meggyőzni magát, hogy még mindig az egészségesek társadalmához tartozik, hogy még mindig az ügyletek világához kötődik, hogy igazán érdeklik a közügyek. Igyekezett, de hasztalan. A társalgás végül konokul egyre csak a betegségére terelődött.

Rögeszméjévé vált, hogy valamiféle javulást érzékeljen. A digamma-besugárzás útját állta ugyan a kiütés terjedésének, de sajna, nem szüntette meg. Giuseppe Corte mindennap hosszasan beszélt róla az orvosával, s e beszélgetések alkalmával mindenáron azon volt, hogy erősnek lássék, még tréfálkozni is próbált, de sikertelenül.

– Mondja, doktor úr – kérdezte egy nap –, hogy halad a sejteim pusztulási folyamata?

– Ejnye, micsoda csúnya szavak! – korholta tréfásan a doktor. – Ugyan hol tanulta őket? Nem illik, nem illik, s kiváltképp egy betegnek nem! Ne halljak többet ilyesmit!

– Jó, jó – vetette ellen Corte –, de hát ezzel nem felelt a kérdésemre.

– Ó, tüstént felelek – mondta a doktor előzékenyen. – A sejtek pusztulási folyamata, hogy én is ezt a szörnyű kifejezést használjam, az ön esetében minimális, a lehető legminimálisabb. Mindazonáltal azt mondhatnám: makacs.

– Makacs, vagyis krónikus?

– Ne adjon a számba olyasmit, amit nem mondtam. Én csak annyit mondtam, hogy makacs. Egyébként ez az esetek többségében így van. A legendásabb bántalmakat is sokszor erélyesen és hosszasan kell kezelni.

– De mondja, doktor úr, mikor remélhetek valami jobbulást?

– Mikor? Ilyen esetekben meglehetősen nehéz jóslásokba bocsátkozni... Hanem – tette hozzá rövid töprengés után – látom, hogy önnek valósággal rögeszméje a gyógyulás... ha nem félnék, hogy megharagszik, tudja, mit tanácsolnék?

– Mondja, mondja csak, doktor úr...

– Nos hát, igyekszem a lehető legvilágosabban megfogalmazni a kérdést. Ha engem ez a kór bármilyen enyhe formában megtámadna, s ebbe a szanatóriumba kerülnék, amely talán valamennyi közt a legjobb, én magam kérném már az első napon, már az első napon, érti, hogy valamelyik alsó emeletre helyezzenek. Mondjuk, egyenesen a...

– Az elsőre? – puhatolózott erőltetett mosollyal Corte. – Ó, nem! Az elsőre nem! – válaszolta csúfondárosan az orvos. – Azt aztán nem! De a harmadikra, vagy akár a másodikra igen. Az alsóbb emeleten sokkalta jobb a kezelés, biztosíthatom, hiánytalanabb, hatékonyabb a berendezés, gyakorlottabb a személyzet. És tudja-e, hogy ki a lelke ennek a kórháznak?

– Nem Dati professzor?

– Igen, Dati professzor. Ő dolgozta ki az itt alkalmazott kezelést, ő tervezte az egész berendezést. Nos hát, ő, a mester, hogy úgy mondjam, az első és második emelet közt van. Onnan sugárik szét irányító ereje. De állítom, hatóköre nem terjed túl a harmadik emeleten; azon túl, azt lehetne mondani, utasításai szétforgácsolódnak, erejüket veszítik, félresiklanak; a kórház szíve odalent van, s annak, aki a legjobb kezelésben kíván részesülni, odalent kell lennie.

– Egyszóval – mondta Giuseppe Corte remegő hangon –, egyszóval ön azt tanácsolja...

– Vegye még hozzá – folytatta rendületlenül a doktor –, vegye hozzá, hogy az öné különleges eset, törődnie kell a kiütéssel is. Jelentéktelen semmiség, elismerem, de meglehetősen kellemetlen, s ha nagyon elhúzódik, rátelepedhet a kedélyére; s jól tudja, mennyire fontos a gyógyuláshoz a lelki derű. A besugárzás csak félsikert hozott. Hogy miért? Lehet, hogy merő véletlen, de az is lehet, hogy a besugárzás nem volt elég erőteljes. Nos, a harmadik emeleti besugárzó berendezések sokkal hatékonyabbak. Ott sokkal nagyobb volna a valószínűsége, hogy az ekcémája elmúlik. S aztán, látja, ha már egyszer megindul a gyógyulás folyamata, a nehezén már túl vagyunk. Ha megteszi az első lépést felfelé, aligha fordulhat vissza. Ha igazán jobban érzi majd magát, nem lehet akadálya, hogy visszatérjen hozzánk, vagy akár még feljebb kerüljön „érdemeihez képest” akár az ötödikre, a hatodikra, vagy éppen, meg merem kockáztatni, a hetedikre...

– És gondolja, hogy ez meggyorsíthatná a dolgot?

– Nincs kétségem felőle. Mondtam már, hogy mit tennék az ön helyében.

A doktor mindennap ilyesfélét mondott Giuseppe Corténak. Végül aztán eljött az a pillanat, amikor a beteg megelégedte az ekcéma okozta szenvedést, erőt vett ösztönös viszolygásán, megfogadta az orvos tanácsát, s egy emelettel lejjebb költözött.

A harmadik emeleten nyomban észrevette, hogy mind az orvosból, mind az ápolónőkből valami különös vidámság sugárzik, noha az itt kezelt betegek állapota rendkívül aggasztó volt. Azt is megfigyelte, hogy ez a vidámság napról napra fokozódik. Mikor az egyik ápolónővel egy kicsit bizalmasabb viszonyba került, kíváncsian megkérdezte, miért olyan jókedvűek valamennyien.

– Hát nem tudja? – válaszolta az ápolónő. – Három nap múlva szabadságra megyünk.

– Hogyhogy szabadságra megyünk?

– Hát úgy, hogy két hétre a harmadik emelet bezár, és a személyzet elmegy nyaralni. Az emeletek felváltva mennek üdülni.

– És a betegek? Velük mi lesz?

– Mivel aránylag kevesen vannak, két emeletet összevonnak.

– Szóval egyesítik a harmadikat és a negyediket?

– Nem, nem, a harmadikat és a másodikat – magyarázta az ápolónő. – Az ittenieknek kell leköltözniük.

– Leköltözni a másodikra? – kérdezte Giuseppe Corte halálsápadtan. – Akkor nekem le kell mennem a másodikra?

– Persze. Mi ebben a különös? Ha két hét múlva visszajövünk, megint elfoglalhatja a szobáját. Nem hinném, hogy bármi oka lehetne megijedni.

De Giuseppe Cortét – valami titokzatos ösztön sugallatára – irtózatossá félelem fogta el. Minthogy a személyzetet nem tilthatta el a nyaralástól, s bizonyosra vette, hogy az erőteljesebb besugárzás jót tesz – az ekcémája szinte teljesen elmúlt –, nem mert határozottan tiltakozni az újabb átköltöztetés ellen. De ragaszkodott hozzá, mit sem törődve az ápolónők élcelődésével, hogy írják ki új szobája ajtajára: „Giuseppe Corte, a harmadik emeletről, átmenetileg”. Ilyesmire nem volt példa a szanatórium történetében, de az orvosok sem ellenezték, mivel úgy vélték, hogy az olyan ideges alkatnak, mint amilyen Corte, egy ilyen apró vita is súlyos megrázkódtatást jelenthet.

Elvégre csak ezt a két hetet kellett kivárni, se többet, se kevesebbet. Giuseppe Corte konokul, sóvárogva számolta a napokat, mozdulatlanul feküdt az ágyában, mereven nézte a bútorokat, amelyek itt, a második emeleten nem voltak már olyan derűsek, mint odafent, de nagyobb méretűek, ünnepélyesebb, szigorúbb vonalúak. Olykor-olykor hegyezte a fülét, mivel alulról, a haldoklók emeletéről, a menthetetlenek osztályáról homályosan halálhörgést vélt hallani.

Mindez természetesen egyre jobban elcsüggesztette. Úgy tűnt, kedélye fokozódó elborulása tápot ad a betegségnek, láza emelkedőben volt, általános gyengeség hatalmasodott el rajta. Az ablakból – nyár dereka volt már, s csak nagy ritkán csukták be – nem lehetett már a város tetőire, házaira látni, csak a kórházat övező fák zöld falára.

Egy hét múlva, délután két óra felé váratlanul belépett a főápoló meg három ápoló, egy kerek hordágyat tolva.

– Felkészültünk a költözködéssre? – kérdezte nyájas tréfálkozást mímelve a főápoló.

– Micsoda költözködéssre? – kérdezte elcsukló hangon Giuseppe Corte. – Micsoda viccek ezek már megint? Nem egy hét múlva költöznek vissza a harmadik emeletiek?

– Hogyhogy harmadik emelet? – mondta a főápoló értetlenül. – Én azt az utasítást kaptam, hogy vigyem le az elsőre, hiszen láthatja – s egy nyomtatott úrlapot mutatott, amely az első emeletre utalta. – Maga Dati professzor írta alá.

A rémület, a pokoli düh ekkor hosszú, haragos ordítózásban tört ki Giuseppe Cortéból, az egész osztályon végigvisszhangzott a hangja.

– Csendesen, csendesen – csillapították az ápolók –, itt súlyos betegek vannak!

De ezzel nem tudták megnyugtatni. Végre odaszaladt az osztályos orvos, egy rendkívül kedves, jó modorú ember. Magyarázatot kért, megnézte az úrlapot, meghallgatta Cortét. Aztán haragosan a főápolóhoz fordult, kijelentette, hogy tévedésről van szó, semmi ilyesféle utasítást nem adott, egy idő óta túrhetetlen a zűrzavar, mindent a háta mögött csinálnak... Miután megmondta a magáét a beosztottjának, udvariasan szabadkozva bocsánatot kért a betegtől.

– Sajnos – tette hozzá –, sajnos, Dati professzor egy órával ezelőtt rövid szabadságra ment, s csak két nap múlva jön meg. Rettentően bánt a dolog, de az ő utasításait nem lehet áthágni. Ő maga fogja a legjobban sajnálni, biztosíthatom... ekkorát tévedni! Nem értem, hogy történhetett!

Most már száználmas remegés rázta Giuseppe Cortét. Képtelen volt uralkodni magán. Mint egy gyermeket, legyűrte a rémület. A szobát betöltötte elnyújtott, kétségbeesett zokogása.

Így jutott, ez ocsmány tévedés folytán, az utolsó állomásra. A haldoklók osztályára, ő, akinek állapota s a legszigorúbb orvosi vélemény szerint is joga volna a hatodik emelethez, ha nem a hetedikhez! A helyzet olyannyira fonák volt, hogy Giuseppe Corténak olykor már-már kedve támadt gátlástalanul, csúfondárosan felkacagni.

A nagyváros fölött lassan telt a meleg nyári délután, s ő csak feküdt az ágyban, nézte a fák zöldjét az ablakon át, s az volt az érzése, hogy egy valószerűtlen világ veszi körül, steril csempefalak, jeges halottas folyosók, lelküket vesztett fehér emberi alakok. Még az is megfordult a fejében, hogy az ablakon átsejlő fák sem igaziak; végül már bizonyos is volt benne, mert észrevette, hogy nem rebben egyetlen levelük sem.

Ez a gondolat annyira feldúlta, hogy becsengette az ápolónőt, s kérte a rövidlátó szemüvegét, amit az ágyban nem használt; csak akkor nyugodott meg egy kicsit; meggyőződött felőle, hogy igazi fák, s leveleiket, ha gyöngén is, meg-megborzolja a szél.

Mikor az ápolónő kiment, teljes csöndben töltött egy negyedórát. Ha csak tévedés folytán is, hat emelet, hat iszonyú fal tornyosul engesztelhetetlen súllyal Giuseppe Corte fölött. Hány esztendő kell hozzá, igen, esztendőkből lehet csak mérni, hány esztendő kell hozzá, hogy megint feljusson e szakadék peremére?

De mért sötétült el egyszerre a szoba? Hisz nem múlt még el a délután. Giuseppe Corte összeszedte minden erejét, mert valami különös tompaság nyugózta, s megnézte az ágy mellett álló éjjeliszekrényen az órát. Fél négy volt. A másik oldalra fordította a fejét, és látta, hogy a redőny, valami titokzatos parancsra, lassan legördül, s útját állja a fénynek.

Lator László fordítása